

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Chicago, Ill., četrtek, 12. februarja (Feb. 12), 1931.

Subscription \$6.00 Yearly

STEV.—NUMBER 36

Uredništvo in upravniki prosvete:
2657 S. Lawrence Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4904

TO—YEAR XXIV.

Čena lista
je \$6.00

Entered as second-class under January 25, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

ARKUŠKA ŽUPANSKA KAMPAJNA V CHICAGU

... in tožbe spremljajo donosko volilno kampanjo. Župan Thompson toži protikandidata za \$100,000, ker mu očitaneverbe

Chicago. — Cirkus republikanin demokratske primarne maske in aldermanske volilne kampanje v Chicagu je vedno kot po navadi, se že oglašuje. Komu pa rušijo hiše kamov in tožbe radi obrekovanja. Volilni shodi v teatru pa lo več zabave občinstvu kot drske burleske in komike, ni malo v mestu.

... noči od torka na sredo je na podria zadnji porč in bila šipe stanovanja demokratskega odbornika v 12. wardu, V. Vintaka, ki je brat nekakega aldermanskega kandidata Bernharda J. Zintaka 4. warda. Raztrebla je vrgla v njegovo družino in je, toda ranjen ni bil nihombom izvira iz politične tektonike policija preiskuje.

... pan Big Bill Thompson je tek naznanil na svojem volilnem shodu v Adelphi teatru, da bo izločil tožbo za \$100,000 odine radi kriminalnega obojanja proti svojemu protivniku, sodniku Johnu H. Lydnu, ki je prejšnji dan na shodu v teatru Apollo, da je župan zapravil večvoto denarja, katero je dal za žrtve povodni v Miasis. Lyle je leta 1927. Lyle je župan, naj ga toži, če bi storil, ker potem bo lahko zal svoje trditve. Ko je župan, da je že odgovoril, zbo, je pripomnil, da ve v, da ne bo dobil odškodni-ter sodnik Lyle je suh kot vena miš in vleče svojo pla- tri mesece naprej, toda žu- je prepričan, da spravi sod- v zapor ali pa v norišnico.

... Thompson in Lyle, vodi-vevno shode v znamenju cir- Prvi vodi oslička in drž- at v roki ter se norčuje iz kandidata, drugi pa ima pri na odru strojno in ganež-ške in razlaga, da je Big zaveznik ganežev. Župan, da je Lyle "nut" ali pri- nienc. Lyle pa pravi, da je "veliki jumbo" in "quack" (ar). Tako se obkladata s ki vsak dan — poslušali se mejejo in ploskajo obema.

... vščina pomaga brezposel- nim

... Harrisburg, Pa. — "Ako bi misliki magnati storili toliko milijene brezposelnih kot u- tedaj bi se situacija kmalu lsala." je izjavil James član legislativnega odbora pscine železniških kurja-

... tsburgska divizija bratov- je odredila petdnevnik, da pomaga brezposelnim čla- dodela. Radi tega regular- zaposleni kurjači izgubijo lino \$50 na mesec. Med- ko kurjači prostovoljno do- kajo žrtve, da se omili poselnost, niso železniške ni niti malo popustile in banjski sistem je še vedno ljav.

... čevalcu zabranjen vstop v Združene države

... troit, Mich. — Ker je izra- svoje simpatije napram so- ski vladi, so oblasti prepo- Gordon Gascadenu, po- temu poročevalcu za "De- News" in druge ameriške pise vstop v Združene dr-

Sodnik dobil ukor od odvetnikov

Obtožen je bil, da se je nesodobno izrazil proti nekemu openšaparju

Chicago. — (FP) — Čikaška odvetniška zbornica je dala ukor sodniku Harry M. Fisherju, ker je kritiziral Open Shop Employing Printers' Assn. Kritiko je izrekel o priliki obsodbe nekega uradnika te organizacije, ki je poneveril večjo vsoto denarja.

Sodnik je takrat dejal: "Ako bi mogel, bi prav rad obsodil vse tiste ljudi, ki podpirajo gibanje za odprto delavnico in so člani te organizacije, na isto kazen kot tega obtoženca. Ti niso nič drugega kot skupina zarotnikov, ki ustvarjajo razdor in tako ogražajo javni mir."

Odvetniška zbornica, ki ni še nikdar protestirala proti izjavam notoričnega protidelavskega sodnika Denis Sullivana, je mnenja, da so bile Fisherjeve opombe nedostojne in bi jih kot sodnik ne smel izreči.

Diskuzija o zavarovanju proti brezposelnosti

Državna zbornica v Wisconsinu ima pred seboj tri predloge

Madison, Wis. — (FP) — Ne- navadni spektakel se nudi v državni legislaturi, kjer razpravljajo o zavarovanju proti brezposelnosti in se ne morejo zediniti, katero od treh predlog bi sprejeli.

Dočim reakcionarni poslanci kažejo bojazan, kadarkoli se omeni vprašanje o zavarovanju proti brezposelnosti, kar imenujejo "dole," ki je nekaj neame- riškega, je skoro gotovo, da bo ena izmed treh predlog sprejeta.

Grovesova predloga, s katero administracija najbolj soglašala, je izdelana po načrtu predloge, ki jo je sestavila Ameriška asociacija za delavsko zakonodajo. Ta predloga predvideva, da vsaka industrija prispeva 4% od svojih dohodkov v zavarovalni sklad. Povprečna podpora iz tega sklada naj bi bila \$150 na dan, toda brezposelni delavec je upravičen do te podpore samo trinajst tednov v letu.

Nixonova predloga se veliko ne razlikuje od Grovesove, razen da odjemlje del bremena delodajalcem in ga nalaga državi.

Predloga, ki so jo predložili socialisti, predvideva \$25 maksimalne in \$15 minimalne tedenske podpore, ki se lahko zviša ali zniža z ozirom na število oseb, ki so odvisne od delavčevega zaslužka. Podpora se izplačuje ves čas, ko je delavec brez dela in v zadevni sklad prispeva država polovico, drugo polovico pa delodajalec. Tudi ta predloga ima mnogo podpornikov.

Illinojska zbornica odpravlja suhaški zakon

Springfield, Ill. — Niža zbornica illinojske legislature je 10. t. m. odglasovala z 91 proti 56 glasovom za odpravo državnega prohibicijskega zakona. Volilci države Illinois so se z veliko večino izrekli za odpravo tega zakona pri referendumu zadnjega jesen. Mnogo suhačev v zbornici se je pokorilo mandatu ljudstva in glasovalo za odpravo. Predloga gre zdaj v senat in pričakovati je, da bo sprejeta.

Zapostavljanje zamorcev

Columbia, S. C. — V državni legislaturi je bil predložen zakonski osnutek, ki določa, da zamorec ne smejo delati skupno z belopoltnimi delavci v istih departmentih. To se nanaša na tekstilne in druge tovarne. Predloga bo najbrž sprejeta, kajti plemensko sovraštvo v južnih državah je močno razvito.

PROTI KOMPROMISU S HOOVERJEM

LaFollette in Norris praviša v senatu, da so predsednikovi izrazi simpatiji do siromakov hinavščina

Washington, D. C. — V torko so neodvisni republikanci ali takozvani progresivci v senatu ves dan napadali kompromis med predsednikom Hooverjem in demokrati v senatu glede pomoči stradajočim farmerjem. Senatorji LaFollette in Blaine iz Wisconsinu in Norris iz Nebraske so vodili napad na kompromisni fond \$20,000,000, ki bo na razpolago kot "posojilo" prizadetim farmerjem.

Omenjeni senatorji so ogorčeno kritizirali demokrate, ker so kapitulirali pred Hooverjem. Rekli so, da so se demokrate dali grdo potegniti. LaFollette je rekel, da je Hooverjevo izražanje simpatiji do stradajočih farmerjev navadna hinavščina. Oni farmerji, ki najbolj trpe in potrebujejo denarne pomoči, bodo najmanj dobili od tega "posojila", ker nimajo kaj dati za jamstvo. Milijoni brezposelnih delavcev pa sploh ne bodo nič dobili.

Indijska provinca sprejela angleško ponudbo

Kalkuta, Indija, 11. febr. — Indijska politična situacija beleži dva važna pojava. Prvi je bil v provinci Bengal, kjer je zakonodajni svet soglasno zaključil, da pozdravlja MacDonaldovo obljubo domnišijske forme za Indijo. To je prvi sklop indijskih zakonodajnih oblasti te vrste. — Drugi pojav je, da je Gandi, vodja nacionalistov, povabil M. R. Jajakrja, delegata na konferenci obokrogli mizi v Londonu, naj pride v Allahabad na posvetovanje. Jajakar je sprejel Gandijevo obljubo.

Odrava pomočnega dela v tekstilnih tovarnah

Atlanta, Ga. — George A. Sloan, predsednik Cotton Textile instituta, poroča, da se je 66 tovarnarjev v državi Georgia izjavilo za odpravo pomočnega dela za ženske in otroke v tekstilni industriji iz razloga, da se zmanjša produkcija in tako zvišajo cene izdelkom.

Dala \$2000 za znanstveno vzgojo dedičev

Rome, Ga. — Miss Frances Andrews, 90-letna znanstvenica, je zapustila svojem nečaku v Daytonu, Tenn., \$2000 s pogojem, da porabi denar za izolanje svojih otrok zunaj države Tennessee, kjer jih ne doseže bi-gotski protievoliucijski zakon. Miss Andrews je upokojena profesorica botanike.

Spekulanti si pomagajo s sovjetskimi "revoltami"

Winnipeg, Man., Kanada. — Na tujakajni žitni borzi so pred par dnevi razširili vest, da je v sovjetski Rusiji izbruhnila velika kmetijska revolta. Takoj nato je porastla cena kanadski pšenici...

Omejitve naseljevanja v Kanado

Ottawa, Kanada. — W. A. Gordon, minister za notranje zadeve, je naznanil, da vlada ne bo omilila določbe glede naseljevanja v Kanado. V Kanado ne more sedaj priti noben naseljenec, če nima velikega kapitala za ustanovitev stalnega bivaliča.

Francija kupuje kanadsko pšenico

Paris, 11. febr. — Francoska vlada je sklenila, da opusti ruški trg pšenice in kupi osem milijonov bušljev iz Kanade. Franciji manjka ena tretjina običajne letine radi slabega pridelka v prejšnjem letu.

Socialno zavarovanje v Michiganu

Predloženih je bilo več osnutkov v državni legislaturi, ki pa najbrž ne bodo sprejeti valed velike opozicije naslednjakov

Lansing, Mich. — (FP) — Član poslanske zbornice William B. Wreford iz Detroita je predložil zakonski osnutek za državno starostno pokojnino, ki določuje posebni davek na porabljeni plin in elektriko za vzdrževanje pokojninskega sklada. Delavci in mali hišni posestniki niso nič kaj zadovoljni s tem načrtom, ker vedo, da bo glavno davčno breme padlo nanje v slučaju, da bo predloga sprejeta. Velike tovarne in druga podjetja imajo svoje elektrarne in zato jim ne bo treba prispevati za vzdrževanje tega sklada.

Predloga nadalje določa, da država upravlja pokojninski sklad. Oseba, upravičena do penzije, mora biti ameriški državljan, bivati v državi najmanj pet let, v okraju eno leto in biti mora stara najmanj 60 let.

Druga predloga pred državno zbornico se tiče zavarovanja zoper brezposelnost in predvideva, da država prispeva 50% v zadevni sklad, ostalih 50% pa delodajalci in delavci. Koliko vsak prispeva, ni določeno. Podpore iz tega sklada naj bi bile 30% tedenske plače, kakršno je prejemal delavec, dokler ni izgubil dela. Letna podpora ne sme presežati vsote, ki jo delavec zasluži v šestih mesecih. Ta načrt bi stopil v veljavo šele čez eno leto po sprejetju predloge. Sklad bi upravljal posebna državna komisija, katero bi imenoval guvernier; letna plača člana komisije je določena na \$5,000.

Čeprav so te predloge zelo pomankljive, ni verjetno, da bodo sprejete, izjavljajo poznavalci politične situacije v Michiganu. Naletelo bodo na opozicijo nazadnjaškega elementa, ki kontrolira državno legislaturo. Vrh tega je guvernier Brucker v svoji poslanici legislaturi urgiral varčevanje in je skoro gotovo, da bo nasprotoval odpomočnim akcijam.

Katoliška vagoja: privezani otroci!

Pontiac, Mich. — Tujakajni urad za varstvo mladine je dal aretirati 29-letno Consuelo St. Marie, ko so jo sosedje zatažili, da priveže svoja dva majhna otroka k postelji in ju pusti sama doma, medtem ko ona opravlja tajniško službo pri "fathru" Charlesu E. Coughlinu, župniku katoliške fars Male ročice. Policija je šla v njeno stanovanje in našla otroka sama in privezana k postelji, nakar je policija vzela otroka v neki zavod. Sodišče bo zdaj odločilo, če je katoliška mati vredna, da dobi otroka nazaj, ali ostaneta v otroškem zavodu.

Detektivu odvzeta licenca

Reading, Pa. — Harry Mayesu, ki je obtožen poneverbe \$18,000, je bila odvzeta detektivska licenca. Isti dan je bila izdana licenca njegovemu uslužbencu. Mayes je bil dobro orodje kompanijam, ki so ga imele v službi, da je vodil špijažo med delavci.

Redukcija mezd tekstilnim delavcem

Rockville, Conn. — Hokonom Textile Co. je naznanila nadaljno znižanje mezd za 10%, ki vstopi v veljavo 16. februarja. To je že tretje znižanje mezd v prešlih šestih mesecih. Štiri tisoč delavcev je prizadetih.

Nova raketa za polet na luno

Budapešta, 11. febr. — Franc Pelikan, elektricar iz Ujpesta, poroča, da je zgradil raketo z elektromagnetno propulzijo, katera lahko doseže luno v treh tednih.

ZADNJI OBUPNI POSKUS PRIVATNIH FENTAČEV

1,125,000 Čikažanov bombardiranih s frankiranimi pismi za prispevke v prid bednim

Chicago. — Guvernierja komisija za pobljanje brezposelnosti, ki še tri mesece in pol ne pobija drugega kot čas, se je odločila za zadnji in desperatni korak, da doseže pet milijonov dolarjev prispevkov za bedne družine brezposelnih delavcev v Chicagu. Obrnila se je direktno na vse naslove v mestu in v ta namen je pridobila poštne oblasti, da so dovolile dostavo frankiranih zalepk. Prihodnji ponedeljek bodo pismonoše dostavili na 1,125,000 naslovov zalepke s zapelom, da vsak naslovnik položi v zalepko denar, menda najmanj en dolar, in jo vrne poštne prosto komisiji.

Sklad za brezposelne, ki so ga nameravali dobiti v enem mesecu, je še vedno pol milijona dolarjev prekratak. Prvotni načrt je bil, da bodo bogatini prispevali pet milijonov, toda bogati uamljeni Samaritani so umaknili radodarne roke in komisija je po treh mesecih tehtanja obupala, da doseže cilj. Zdej se je lotila tega načrta, da dobi pol milijona dolarjev od splošne publike.

Glivična federacija in rudarska unija

Glasiilo Lewisove unije objavilo izjave federacije

New York. — (FP) — Kljub dejstvu, da ne more noben član Narodne civilne federacije postati član stare rudarske unije, ker to prepoveduje njena ustava, je "United Mine Workers Journal" v svoji februarjski izdaji prinesel reprodukcijo izjave federacije.

Urednik Journala Ellis Searless je načelnik komiteja Narodne civilne federacije, daš ustava rudarske unije določa, da ne morejo upravitelji rudnikov, rudniški komisarji, ali osebe, ki se bavijo s prodajo alkoholnih pijač, in člani Narodne civilne federacije postati člani unije.

Na prošnji konvenciji rudarske unije je bila sprejeta resolucija, v kateri je federacija označena kot pomožna organizacija kapitalističnega razreda, ki sodeluje pri izkoriščanju delavstva in mu pomaga kovati verige, da ga še bolj zasužnji.

Japonke zahtevajo volilno pravico

Tokio, 11. febr. — Japonke žene so večraj napolnilo galerijo v nižji zbornici in demonstrirale za volilno pravico, ko je bila na dnevnem redu zakonska osnova državljanjskih pravic za žene na Japonkem. Osnova, ako bo sprejeta, upraviči brez malega 16 milijonov žensk do volitev v občinah.

Zahteva račun od demokratov

New York. — Rabinec Joshua Goldberg, član odpomočnega komiteja za brezposelne, zahteva, da demokratski klubi v New Yorku, ki so objavili, da bodo prispevali četrt milijona dolarjev za brezposelne, podajo račune. Ti klubi so nakolektali \$80,000, toda odpomočnemu komiteju so izročili samo \$4,893.

Daisy De Boe mora sedeti 18 mesecev

Los Angeles, Cal. — Miss Daisy De Boe, bivša tajnica filmske igralkice Clare Bow, je bila obsojena na 18 mesecev zapora. Poroča jo je spoznala krivo, da se okradila Claro za \$825. Po preteku te kazni mora biti še tri leta in pol pod policijskim nadzorom.

Engdahl aretiran v Kanadi

Obtožen je hujkanja na upor in se bo moral zagovarjati pred sodiščem

Montreal, Canada. — (FP) — Kanadska vlada se pripravlja, da pošlje J. Louis Engdahla, tajnika Mednarodne delavske obrambe v dvajsetletno ječo na obtožbo, da je v svojem govoru na javnem shodu hujkal ljudstvo na upor.

Zaeno s njim je bil aretiran tudi Bell W. Gordon, tajnik Kanadske delavske obrambe lige. Oba sta bila poslana v zapor, kjer sta bila fotografirana in vzeti so jim bili odtiski prstov. Pozneje, ko je bila položena kavčija v vsoti \$15,000, sta bila izpuščena na svobodo.

Javni shod je bil sklican v svrhu diskusije značilnih mer za tujerodce in v znak protesta, ker je policija razbila par zborovanj brezposelnih delavcev. Engdahl je govoril komaj par minut, ko je v dvorano navallila policija in ga aretirala.

Policija je potem preiskala vse prostore v dvorani in zaplenila radikalne tiskovine. Delavci, ki se niso hoteli umakniti iz dvorane, so med tem peli Internacionalno in druge radikalne pesmi.

Kanadska delavska obrambna liga sedaj naznanja, da bo sklicala več shodov v raznih kanadskih mestih, da tako protestira proti kratenju svobode govora po oblasteh. Kakor v Zdrženih državah, tako se tudi v Kanadi reakcionarni elementi pripravljajo, da uničijo radikalno gibanje med delavci, kar pa jim najbrž ne bo uspelo.

Vrednot srebra padla na najnižjo točko

London, 11. febr. — Srebro je zdaj padlo na najnižjo ceno v zgodovini sveta. V Angliji je zdaj vredno man kot en šilling (24c) unča. Dežele s srebrnimi valutami (Kitajska, Indija itd.) so valed tega v veliki krizi. V Londonu pravijo, da je krizo povzročila Rusija s dumpanjem srebra na Kitajsko, toda ta govornica je smešna, ker Rusija sama nimata niti toliko srebrne kovine, da bi skovala dovolj denarnega drobca za svoje potrebe.

Nunška predstojnica poneverila \$275,000

Bruselj, Belgija, 11. febr. — "Sestra" Madeleine, predstojnica klostra karmelitanek v Malinesu, je bila večraj aretirana na obtožbo, da je poneverila \$275,000 tujega denarja v teku zadnjih petih let. Predstojnica si je izposojevala denar od vseh mogočnih oseb in vsako posojilo je bilo večje od prejšnjega, tako da je lahko vrnila prejšnje posojilo. Naposled je posojilo tako naraslo, da ni več mogla dobiti novega niti plačevati starega. S preostankom vsot je financirala kloster.

Mestna elektrarna izkazuje profit

Denver, Colo. — Ljudsko lastništvo javnih naprav se izplačuje, prvi "Colorado Labor Advocate" in navaja za vzgled mestno elektrarno v Colorado Springsu, ki prinaša lep dobiček. Elektrarna je v prošlem letu napravila \$329,953 profita, daš je znižala cene za električno ceno in odjemalci plačujejo sedaj tretjino manj kot so morali privatni elektrarski družbi.

Dr. Curtius urgira zvezo s Francijo

Berlin, 11. febr. — Nemški zunanji minister dr. Curtius je večraj rekel v parlamentu, ko je govoril o nemški zunanji politiki, da prvi pogoj za realiziranje nove, federalizirane Evrope je, da se Nemčija in Francija najprvo združita ekonomsko in s tem odstranita vsako bojazen nove vojne.

BLAINE PREISKUJE GRAFT V POŠTNI UPRAVI

Velike vsote denarja v zvezi s namemanjem poštne poslopj so bile potrošene v volilnih kampanjah

Washington, D. C. — (FP) — Senator Blaine, načelnik komiteja, ki preiskuje škandal v St. Paulu in drugih mestih, kjer je poštni department najemal poslopja in sanje plačeval pretirano stanarino, je ugotovil, da so dotične osebe, ki so se okoristile s graftom, prispevale več kot milijon dolarjev v predsedniških kampanjah l. 1924 in 1928. Pokojni Jim Good, ki je vodil kampanjo za izvolitev Hooverja v zapadnih državah in je bil pozneje radi svojih zaslug imenovan za vojnega tajnika, je sodeloval pri korupciji. To je prišlo na dan, ko je Blaine pozval na zaslihanje bivšega pomočnega generalnega poštarsja John J. Bartletta.

Bartlett je priznal, da je Good prišel v urad generalnega poštarsja Harry News in ga urgiral, naj podpiše pogodbo za najem poslopja v St. Paulu, za katerega so lastniki zahtevali pretirano stanarino. New je v to privolil, toda odredil je, naj Bartlett podpiše pogodbo. New se je hotel na ta način izogniti zadržev v slučaju, da bi ta stvar prišla na dan.

Afera ni ostala tajna, kajti kmalu potem je bila odrejena preiskava. New je storil vse, da bi preprečil, da ne pride zadeva v roke veleporoti, kar pa se mu ni povsem posrečilo. Veleporota je pozvala na zaslihanje poštne upravitelja v St. Paulu Feslerja, ki je izjavil, da Good ni poročal rešnice, ko je dejal, da on (Fesler) odobrava pogodbo, daš je bilo nasprotno rešnice. Generalni poštars New je potem zahteval, da Fesler resignira, ker se je bal, da bodo prišle tajnosti te kupelje na dan in to v času predsedniške kampanje, kar bi bil velik udarec Hooverju. Škandal pa je bil vseeno odkrit pozneje, kar je pripisovati Blainovi aktivnosti, ker je pritiskal na senat, naj uvede preiskavo.

Boston bi rad izbrljal spomin na Vansettija

Boston, Mass. — Sacco in Vanzetti še vedno razburjata Boston. Senato elito in župan Curley še vedno ne dovolj spominskih svečanosti ali govorov na Boston Commonsu. Radi tega je neki poslanec v državni legislaturi predložil zakonski osnutek, da se županu odvzame oblast za izdajanje takih prepovedi. Predloga nadalje določa, da vsa mesta določijo posebne prostore v parkih, kjer bi bila svoboda govora neovirana. Liberalci in progresivci podpirajo predlogo. Neki reakcionar, ki nasprotuje predlogi, se je izrazil, da mora biti Amerika hvaležna, ker ima Boston župana Curleyja.

Pobijanje brezposelnosti v Scrantonu

Scranton, Pa. — Mestni svet je pred par tedni odredil, da se odpravijo stroji pri gradnji cest in ulic in tako se da prilika brezposelnim do dela. Sedaj pa so mestni očetje ugotovili, da so gradbeni stroški previsoki, odslavili so delavce in jih nadomestili s stroji. Sedaj tuhtajo, na kakšen način bi odpravili bedo med brezposelnimi, toda ne morejo najti pravega načrta.

Šklicujejo masne demonstracije

New York. — Narodni komitej za zavarovanje proti brezposelnosti bo sklical masne demonstracije v vseh večjih ameriških mestih na dan, ko bo predložena peticijska, katero je podpisalo več kot milijon ljudi, kongresu.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naznina: en Eurocent drive (seven Chicago) in Kanadi \$2.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na drugi leto; na Chicago to Ohio \$2.50 na leto, \$3.75 na pol leta; na ino stranjo \$3.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Ohio \$2.50 per year, foreign countries \$3.00 per year.

One copy per shipment—Belgium at an extra charge.

Advertising rates on agreement—Manuscript will not be returned.

Naslov na vas, kar ima still s listom: PROSVETA

2027-23 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v objavi, na primer (Jan. 31. 1931), poleg vsakega beseda na naslovni strani, da vam je v tem dnevniku postala na voljo. Poročila je prebravate, da se vam list ne odari.

LINCOLN

Danes je Lincolnov rojstni dan.

Ameriški listi so danes polni običajnega slavo-petja o Lincolnu osvoboditelju, Lincolnu patriotu, Lincolnu značaju itd. Cim bolj se svet oddaljuje od Lincolnove dobe, tem večji so slavo-petja in večja je legenda, ki jo pletejo okoli Lincolnu. Ako bi bil živel v starem veku, bi bil danes že svetnik, ako ne pobog.

Zavedni delavci ne vidimo v Lincolnu nikakršnega nadčloveka. Na tisoče in tisoče takih mož je bilo pred njim in na tisoče in tisoče jih bo za njim — toda v nekem se je morala posebiti doba, v kateri je živel in delal in naključje je izbralo Abrahama Lincolnu.

V letih sredi devetnajstega stoletja so prevrtili tresli brez malega vse svet in budili Lincolnu k delu. Bila so leta političnih in gospodarskih revolucij v Evropi in pojavil se je Marks. Takrat so padli zadnji ostanki fevdalizma. V Ameriki je pa takrat dozorela gigantna borba abolicionistov za odpravo telesnega roba — ko je mladi kapitalizem v Novi Angliji dvignil svojo glavo in tirjal transformacijo črnokožnega sužnja na agrarnem jugu v "svobodnega" delavca, da ga lahko mezdno izkorišča — in mimo je prišel Lincoln in prevzel vodstvo očiščenja Amerike zadnjih ostankov telesne sužnosti. Marks in Lincoln sta delala vsak na svojem kontinentu, vsak v svojih in zelo različnih razmerah, daleč narazen geografsko in politično — ampak zelo blizu sta si bila po idealu socialne pravičnosti; oba sta vodila neizprosno boj zoper socialne krivice. Zgodovinarji pripovedujejo, da sta bila v plemeniti zvezi. Dejstvo je, da je Marks napeto opazoval civilno vojno v Ameriki in javno želel zmago Lincolnu.

Amerika ima danes toliko Lincolnov kolikor ima razredov in struj. Tako je z njim kakor z našim Cankarjem, ki ima danes slavo-petja celo med klerikalci, onimi klerikalci, ki so ga najbolj zasmehovali, ko je živel. Lincolnu so tudi zasmehovali, preklinjali in ubili so ga — danes pa polagajo vence pod njegove spomenike. Vsi vidijo v njem velikega Američana, demokrata, kristjana, značaj, vzor-človeka in — vse, kar hočejo. Toda val ti Lincolnu, legendarni Lincolnu, ki so se pojavili po njegovi smrti, so potvorjeni, niso-pristni. Pristen, pravi Lincoln je bil oni, ki so ga ubili 15. aprila 1865 — in ta Lincoln je bil neomahljivi zagovornik tlačnih ljudskih množic.

Delavci odklanjamo vse legendarne in potvorjene Lincolnu, a katerimi se ozaljšavajo lažnjivi demokratje, bizniški republikanci, v narodne barve zaviti izkoriščaevalci, pokleni patriotje in hinavci vseh vrst. Odklanjamo jih, ker vemo, da jih ni bilo.

Izkoriščane ameriške množice poznajo le enega Lincolnu — svojega Lincolnu, kakršen je bil in ni drugičen. Onega Lincolnu, ki je ob vsaki priložnosti šampioniral pravice bednega ljudstva in delavskega sloja; onega Lincolnu, ki je izjavil:

"Veseli me, da je prišel čas, ko smejo delavci strajkati, kadar hočejo in ko niso prisiljeni delati pod vsakimi pogoji ne glede na to, če jim kdo kaj plača ali ne. Dopade se mi sistem, ko delavec lahko puhti delo, kadar se mu sljubi. Moja želja je, da si delavec povsed izboljša svoje razmere. Ni me sram povedati, da sem tudi jaz bil navaden delavec..."

"Zatrjuje se, da brez kapitala ne more biti dela in da ne more nihče delati, če bi ne bilo ljudi, ki posedujejo kapital in s porabo istega na nekak način izrabijo delo. To ni res. Delo je pred kapitalom in neodvisno od kapitala. Kapital je le sad dela in ne bi mogel obstati, ako ne bi delo prej obstajalo... Delo je nad kapitalom in zasluži vedno upoštevanje. Ker pa delo proizvede večino stvari; sledi iz tega, da vse te stvari po vsaki pravici pripadajo onim, katerih delo jih je proizvedlo. Zgodilo pa se je v vseh dobah sveta, da so nekateri delali, drugi so pa brez dela uživali sadove prvih. To je krivično in ne sme se nadaljevati..."

"Kadar pride do izbi med človekom in dolarjem, sem jaz vedno na strani človeka..."

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

SAJ PRAVIM

Piša Tone Podgoričan

Cleveland, O. — Kapetan William McMaster, načelnik policijskega suhaškega oddelka, pravi v svojem zadnjem poročilu, da je bilo v januarju zaplenjenega v Clevelandu 1034 galon žganja, 30,350 galon moče, 95 gal. alkohola, 740 galon in 5753 steklenice piva, poleg tega pa še več tisoč funtov koruznega sladkorja. Zelo zanimivo poročilo, ki dokazuje, da Amerika le ni "suha" in tudi še ne bo. Ampak še zanimiveje bi bilo poročilo, ki bi ugotovilo, koliko vodke in drugih pekočih pijač se popije v Clevelandu kljub suhaškim pogonom.

Kar meni ne ugaja pri naših društvenih zabavnih prireditvah, je prodajanje vina nerazodnim mladim, ki se hitro upijajo in potem so seveda na vrsti rabuke. Tako na pr. se je zgodilo na zabavi nekega društva v Slov. domu na Holmes avenuju, ki sem jo slučajno poseetil (v nedeljo 1. feb.). Nekaj smrkavih mladicev se je upijalo, potem pa so razgrajali, da strah. Policaja, ki jih je skušal pomiriti, so hoteli ven zagnati. Vzelo je debelo uro predno je rabuka ponehala. Taki prizori, ki nam niso v nobeno čast, se večkrat ponavljajo. Kdo je temu kriv? Mladina? Saj mladina ne ve, kaj je alkohol v kakršnikoli obliki. Krivi so "stari", ki jim pihačo prodajajo. Zato bi bilo jako priporočljivo, da bi društva poskrbela, da bi se mladim ne mogli upijati na njihovih prireditvah. Za otroke voda, ne vino! In mleko. Posebno za take pite, ki jim vino vzame še tisto malo pameti, kar so jo podedovali!

Angležinja Elizabetha Lys, žena profesorja v Oxfordu, Angliji, je zapustila svoj diamantni prstan "njegovi ženi, če se po moji smrti ponovno oženi, kar upam, da bo tudi storil." Takih žensk je prav malo na tem božjem svetu in jih prav lahko prištevamo k belim vranam. Pri drugih ženskah (in tudi moških) je bolj priljubljena določba: "... zapuščam svojemu možu (ali ženi) pod pogojem, da se po moji smrti ve ne oženi (ali omoži); v slučaju, da to stori, preide vsa moja zapuščina v roke mojih sorodnikov ali te in te dobrodelne organizacije itd." Taki smo ljudje danes. Ko da bi ne bilo vseeno, kaj počno naši zakonski tovariši po naši smrti in kdo se veseli naše zapuščine. Vseeno — ne privoščimo!

Angležinja Sybil Emily Hambro iz Londona je pokadila najmanj po dve cigari dnevno skozi zadnjih 35 let. Svojevrsten rekord, ki dokazuje, da so tudi ženske jako vztrajne in da navsezadnje ne niso tako nežne stvarce kakor domnevajo zaljubljeni pesniki.

Marsikateremu človeku se včasih zahoče napisati kako "razpravo" o tem ali onem predmetu ali problemu; včasih le zato, da bi ljudje ne pozabili, da je tudi on še med živimi. To ni nič posebnega ali izrednega ali prepovedanega. Zlomke tiči le v tem, ker si tak človek včasih izbere predmet, ki mu je tuj, katerega valed pomanjkanja prostega časa ne more ali pa, ker nima volje, noče preštudirati. "Razprava" je potem seveda polna različnih koslov in pisec, kakortudi čitatelj nič ne pridobita, prej izgubita. Moje mnenje v tem oziru je, da bi bilo mogoče boljše, če bi si taki ljudje izbrali hvaležnejše predmete ali probleme ter jih "reševali". Na pr.: kaj se bolj prišteje k kranjskim klobasam: kisló zelje ali kislá repa? Ali: kateri letni čas je toplejši: zima ali poletje? To je hvaležnejša snov in lažja za obdelanje...

Osel je na glasu kot bedasta žival in če se nam sdi kak človek neumen, ga vrzimo in malo imenujemo osla. Nu, pa če je še oslovka pamet na slabem glasu, pa utegne priti na boljši glas oslovsko meso in juha. Kajti na

Španskem se je baje že ustanovilo društvo, ki propagira uživanje oslovskega mesa in župce, o kateri so se baje že prepričali, da je res izvrstna. Stvar me spominja na človeka, ki visoko viha nos, kadar govori o "oslih" in slabi pameti teh živalic, a sam vedno izpova pogreva svojo oslovsko župec ter jo servira — drugim... Mora biti zares — tečna ta oslovka župec...

Rudarjevo pismo

Nanticoke, Pa. — Izredno slabe so razmere na polju trdega premoga. Več rudnikov so operatorji zaprli in ob delo in zaslužek je bilo več tisoč rudarjev pripravljanih. Vprašanje je, kam za delom v tem zimskem času in kje delo dobiti, ker je veliko brezposelnih po vsej deželi. Srečen je tisti, ki ima delo, pa če kaj zasluži ali ne, se alihi vse na okrog. Vprašanje je pa, kaj nam hoče delo, ako nič ne zaslužimo. Tako se danes dogaja na polju trdega premoga.

Pod sedanjo pogodbo, ki je bila podpisana avgusta meseca minulo leto, je za 75% slabše kot je bilo prej. Rudarji nimamo nobene besede več in nobene pravice. Naša unija je postala 100 odstotno kompanjaska unija. Pogodba priznava tudi check-off sistem, to je, da kompanija izda vsak mesec vsakemu delavcu, ki dela pri nji, za en dolar ček in na plačilni dan jih bossi pobirajo, kar znači, da je stara rudarska unija res kompanjaska unija. Bossi so hlapci, da fiksirajo ubogega rudarja.

Vsako leto enkrat pobirajo prispevke od rudarjev za tiste, ki so pohabljeni in za tiste ki nimajo dela in za nekatere usmiljene sestre. Prejšnja leta so bili zadovoljni, kolikor je kateri dal v ta sklad, ali letos so pa prišli z nasilvom in prisilili od vsakega rudarja \$6 in od navadnega delavca po \$5. Mnogo rudarjev se je temu nasilstvu zopretavilo, da to je pretirana stvar. Ali vse zaman, odgovor je bil, da je mnogo ljudi brez dela in da so pripravljani prispevati to vsoto samo, da bi delo imeli. Torej ni drugo preostajalo, nego vsoto obljubiti ali pa delo izgrubiti. To se dogaja zato, ker se nima ubogi rudar kam pritožiti, ker je proti njemu vse od najnižje pa do najvišje inštanče. Plačujemo 1 dolar na mesec za bič, a katerim po nas udrihajo.

Mnogo rudarjev se dandanes zaveda, da smo pred leti imeli še kos unije, a jo niso hoteli podpisati in obdržati. Največji pristaši J. Lewisa so se zdramili in prinašajo napako, ki so jo delali pred par leti. Oni niso gledali na mene ne za tebe, gledali so samo za dolare, ki so jim leteli v žep. Dandanes, ker nimajo več prilike, da bi na račun rudarjev obogateli, so se pa začeli jeziti na našega papeža J. Lewisa, ker je podpisal check-off sistem. Rečem samo to, da smo sedaj vsi enaki za en dolar na mesec.

Z delom v tem kraju gre zelo slabo, delamo polovico časa, 3-4 dni na teden in zaslužek je tudi zelo pital. Zatorej ne svetujem nikomur hoditi sem za delom, ker istega se niti kupiti ne more ne pa še zastoj dobiti.

M. F.

Komentar o protestih in fašizmu

Pueblo, Colo. — Iz te zapadne slovenske metropole je zadnje čase precej dopisov v Prosveti. Nekateri so spisani po naročilu drugih, drugi po njih lastnem mišljenju o tekočih naših prireditvah in aktivnostih. Naj dodam še jaz nekoliko jasnosti: V Proletarcu z dne 29. januarja t. l. je "Opazovalec" poročal, kakšen je bil protestni shod med nami proti Italijanskemu fašizmu. Glede tega naj bo povedano kaj je bilo in kaj je sploh mogoče med nami.

Resnica je, da je društvo "Orel" podvelo nalogo, da se priredi shod. Ni pa resnica, da društvo ni bilo deležno govornika, kakor piše "Opazovalec" v Proletarcu. Govoril je lahko kdor je hotel. Shod je bil javen in kot tak zadeva vse naselbine. In če je bil shod tak, kakršen je bil, ni nič čudnega — bil je tak kakršnega se je pričakovalo: tak kot je naša naselbina. Udeležba je bila mala, mala pri tako vel-

kem številu Slovencev v Pueblo. Pevci "Prešerna" so bili takorekoč glavni na odru.

Vse je izgledalo kakor tisti demokratski shod pred volitvami. Vsi, ki so govorili in bili na odru, so demokratski, kadar so volitve: Matt Kochevar, odvetnik, je govoril o pravnega stališča, češ: pogledjte, v enem dnevu sodba in izvršitev obsodbe. Ali je kaj takega mogoče tukaj v naših državah? V Italiji in njenih omejenih krajih je fašistično vojno stanje, to je Mussolinijev režim, in v takih okoliščinah dela vsaka diktatura enako. Ameriška vojna mašina ni delala nič boljše v vojnem času. Masa, pa bodi to organizirana ali neorganizirana, nori, nori v nacionalističnem ognju. Ko je bila Amerika potegnjena v vojno proti nemškemu "Hunom", ali ni masa vjela nekega Nemca in ga obesila? In to je bilo v državi Illinois. Kje je bil tedaj sodni proces? Italijanski fašisti lahko ravno tako delajo v njih zagrizenosti za italijanski nacionalizem.

Predsednik shoda, John Germ, bi bil lahko povedal, da je bilo društvo "Orel", ki se je zavezalo, da je bil sklican shod. Tega ni omenil nič. Ko je nastopil John Butkovich, je on takoj v začetku povedal, da je po inicijativi "Orel" sklican shod. Shod tak ali tak, pomagal ne bi ničesar. Italijani se poživljajo na take protestne shode. Italija je pripravljena na novo vojno.

Tak je bil shod, naselbina protestira kakor zna. Šovinizam je v ljudeh narodni in verski, in k temu se še dodaja: moja domovina, pa ljudje ne vedo pri čem da so. Puebeljski Slovencev ali Slovencev ne more protestirati proti nobenemu nasilju, ako ne čita "Prosvete" ali delavskih listov sploh. Le organizirano in izobrazeno slovensko in italijansko delavstvo lahko uspešno protestira proti fašizmu. Le revolucionarno delavstvo bo ubilo nasilni fašizem. Človek mora protestirati tudi kadar so volitve. Tega je pri nas zelo malo. Jaz protestiram vsak dan proti krivicam in aškanam napram ljudstva od takih vlad kot je fašizem, ameriški plutokratizem, ali pa karadžorčeva familija v Jugoslaviji s tem, ako zamorem razširiti Prosveto med moje tovarše. Tisti list, ki je od fare priporočen faranom, jih vodi v še večji fašizem kot je italijanski — po domače povedano — v ignoranco.

Ker vem, kako je bilo med vojno pri nas, sem se nemalo zavedel, ko je predsednik shoda rekel, da upa, da bo doživel republiko v Jugoslaviji. Darn thing, take se ne slíhi vsak dan. Spomin sem se krfske deklaracije, Troška, pevcev "Prešerna", kako so vsi skupaj delali za kraljevsko Jugoslavijo. Pa to je minilo. Kraljevina pa je le — in njih ni aram. Pride republika, tudi v Jugoslaviji, o, pride gotovo. Ali predno jo doživimo, mora imeti ljudstvo boljše šolo kot jo pa zamore dati rimsko-katoliška-kraljevaška in klebeplazna stranka.

Naznanilo članstvu društva

San Francisco, Cal. — Po naselbinu, na raznih vogalih in brozovnih drogih, so se čez noč prikazali oglasi s sliko debelega črnca, kateri se je prav na široko rešal, kakor da bi hotel vsakega, ki zalde v njegovo bližino, živega pogoltiti. Ta oglas je naznanjal, da društvo Pathfinders št. 681 SNPJ priredi dne 25. januarja igro iz življenja črneev v južnih državah. Ljudje, hodeč mimo, so zrii v reščega črnca s največjo radovednostjo.

Bilo je januarsko jutro. Vremenaki bogovi so bili neizmerno naklenjeni, kajti v večini zimskega časa je naše mesto zavito v gosto meglo. Ali ta dan se je medro in prozorno nebo kar lesketalo v ishajajočem solncu, ki je pošiljalo svoje prve žarke tam iz Sierskih gora. Otroci so vrisali in igrali žogo na stranskih ulicah. Ljudje so kramljali na vogalih. Marsikdo je zri tja doli na morskogladino San Francisco zaliva, ki se je zrcalila, kakor da bi bila iz milijonskih biserov.

Ob pogledu na to se človek zamidi, kako krasno je narava obdarila našo zemljo. Ali vendar mora marsikdo človeško življenje prestat v neizmernih mukah. Marsikdo zamišlja zre v bodočnost in pričakuje plačilo in priznanje za svoj trud. Med temi

so bili tudi člani društva Pathfinders št. 681 SNPJ, polni življenja in nad, a se niso udali iluzijam kakor stotisoči.

Ze v zgodnjih jutranjih urah so bili na delu. Okoli 10. dopoldne se je po naselbinu razknil rezek glas avtnih siren. Tuljenje se je razlegalo tako turbudo, da je šudilo slehernega zaspanca. Pridne kuharice so zapustile svoje ponne in lonce ter zbežale na cesto gledati, kaj se godi. In marsikdo je godrnjal, ko je užival prijemljeno kosilo.

Glejte, glejte, kaj je to? Tam od Slovenskega doma se je pričela pomikati avtomobilska karavana. Prvi avto je nosil velik napis: "Minstrel Show—Home Talent". Da je oglas resničen, se je takoj izkazalo, ko se izza vogala prikaže tovorni avto poln črncev. Eden vleče starokranjsko harmoniko ter igra pristne slovenske valčke. Ko se je karavana približala vogalu San Bruno ave. in 18. ceste, so pričeli kar na cesti plesati, prav nič ni bilo škoda čevljev. Medtem je stari črncev prepeval starodavne pesmi iz sužnjega ali obenem romantičnega juga.

Da je bila ta karavana izvrstna reklama, se je kaj hitro izkazalo. Dvorana Slovenskega doma je bila še pred časom napolnjena do zadnjega kotička kakor še nikdar prej.

Igro je spisal in režiral Anthony Kostelec. Z njo je dokazal, da je zmožen maršaleca. Tudi pri izbiranju igralcev je pokazal zmožnost. Vzelo mu je precej časa in truda, ali upam, da je bilo vse pozabljeno, ko je šel zelo lakavo priznanje. Glasbene točke je uredil Isidor Zupančič (podo-mače: "čikaška bunka") s pomočjo Henry Shoborja in Agnes Radovich.

Da je bil program stoodstoten, so pritegnili v svoj krog tudi miss Anne Fabian — naša bodoča operna zvezda. Miss Fabian je ena izmed najbolj agilnih članic društva Pathfinders. Je dobro poznana med tukajšnjimi Jugoslovani, kakor tudi pri drugih narodih, ker ni je prireditve, da bi nje ni vabil. Da jih razveseli a svojim skladopločnim glasom. Njo si lahko vzamemo za vzgled: kaj zmore trdna volja. Podveje se muči v tovarni, da si prisluži denarja, s katerim plačuje svoje učitelje glasbe. In kdorkoli jo je enkrat slišal peti, je prepričan, da ni več daleč čas, ko jo bo svet spoznal in se ji poklonil kot umetnici.

Priznanje vsem ki so se trudili in pripomogli k uspehu te prireditve, kateri ni v ponos samo tukajšnji naselbini, ampak tudi SNPJ kot celoti. Predvsem pa klobuk doli pred Anthony Kanstelcom. Da se v njem skriva ne-ravni talent, je dokazal že večkrat. Ako bi on imel nekoliko več šol, pa bi sigurno bil njegov poklic, pisatelj ali dramatik.

Društvo Pathfinders je v gotovih ozirih najaktivnejše v tukajšnji naselbini. Ali na polju agitacije je pa najbolj leno. Zatorej jim kličem: zbudite se in na delo z večjo agitacijo.—Kritik.

Naznanilo članstvu društva št. 284

Philadelphia, Pa. — Naznanjam članstvu društva št. 284, da plača vsak član za mesec marec 50c in vsaka članica 25c v društveno blagajno, v povračilo pa dobi vstopnico na veselico, ki se vrši dne 14. feb. Obenem vas vabim, da se vsi udeležite veselice, ker vstopnina je za članstvo prosta, assessment pa mora vsak plačati brez izjeme. Društvo je namreč sklenilo, da tajnik ne sme sprejeti rednega assessmenta, ako se ne plača tudi izrednega. Veselica se vrši v Jadranski dvorani na 2444 E. Huntington st. Udeležite se vsi.—Anton Mahalich, tajnik.

(Opomba ured.:—To naznanilo je prišlo prepozno za sredino izdajo.)

LISTNICA UREDNIŠTVA

Bridgeville, Pa., F. J.:—Naznolovite pismo na naslov: Kostjo Umkovich, Honorary Consul of Jugoslavia, Bakewell Building, Pittsburgh, Pa.

Gamerco, N. Max., P. V.:—Pišite za pojasnila ruski trgovski korporaciji na naslov: Amtorg Trading Corporation, New York, N. Y.

Joliet, Ill., M. P.:—Najmite si odvetnika, ki bo zadevo pojasnil.

Otok živih mrtvecev

V spremstvu generalnega guvernera Francoske Guyane g. Siadousa smo leteli v Cayenne na Hudičev otok, kjer je leta in let gineval stoletnik Dreyfus, dokler se ni zavezal in ga osvobodil pisatelj Emil Zola.

Tri majcena zelene točke štrle iz severozapadno od Cayenne. Te točke spadajo k skupini kazenskih kolonij in jim pravijo "Isle de nuit" (otoki zdravja). Mednje treba šteti tudi St. Joseph, kjer je bolnica kaznjencev, Isle Royale s dolgiimi vrstami ocelle za nepoboljšljive kaznjence.

Ko smo leteli nad otoki, so strmeli na visokimi nasipi moški brez žensk. Na dičevem otoku in v Cayenne je kakih 70 francoskih kaznjencev. Med njimi so tudi Arabci, Afričani in Kitajci iz francoske Indije. Na Hudičevem otoku živi trenutno sedemdeset kaznjencev, večjnoma vohunov.

Nedaleč od Hudičevega otoka, na otoku Isle Royale, se vlečejo v dolgih vrstah razni kaznjencev. V njih podivjajo mrljci brez razsi drug poleg drugega.

Cayenne ali Francoske Guyane je razpeta dežela. Če letiš z aeroplanom od Paramaribuzdolž samotne obale, napravi nato brezovitis, Rassezha močvirja, kjer ne vidiš nikarazen rdečasto bleščajočih ibisov, vmes pa se prehodna mesta, obrasla z grmičjem. Čim bliži za nami nasadi v Paramaribu, smo opazadnji znak dela belokožca ob izlivu reke Maroni. Po reki navzgor so pluli parniki a tavnjeni.

Na povratku s Hudičevega otoka nas spremljal guverner Siadous na poletu čez reko Kourou. V ta del zemlje je nekdo postavil francoska družba za kolonizacijo 1000 alžalskih naseljencev. Naseljenci so bili siskrebriženi in še slabše opremljeni — nji so bili celo draguljarji, plesni učitelji, damski krojači, zato pa tem manj rudarjev izvešanih poljedelcev — in so popolnoma padli. Ta kolonizacijska drama je dobila sedovinski pomen, 2000 naseljencev, ki so ostali pri življenju so odpeljali v Francijo.

Dalje v notranjosti smo opazili nizke, pa tam z drevesi poraščene grčice s poljudnim imeni Opitji griz ali Hudičev breg.

V to negotoljubno deželo se podaja predvsem iskaleci zlata. Zlato je danes, sem v čedalje skopejši meri, edini izvozni predmet krajev. Čeprav je zemlja pripravna za obdelovanje, se skoro nihče ne bavi s poljedelstvom, ker ni dovolj delavcev na razpolo. Kaznjenci, ki jih z vladnim dovoljenjem namajo zasebna podjetja, so telesno in dušno preslabotni, da bi mogli obdelovati zemljo teh neugodnih klimatičnih razmerah. Izselenci se izogibljejo Francooske Guyane, ker tam toliko kaznjencev. Vendar je disciplina vzorna. Ob sedmih zvečer je mestete Cayenne v temi.

Razpadajoči Cayenne, s plevelom poravnimi trgi, v viharjih porušenihi hišami in primitivnimi cestami učinkuje kakor temen mas na človeštvu. Plakajoče ženske in obupani mlški posedajo po kavarniških beznicah ali pa sprehajajo pod kraljevskimi palmami, kateresloka debela se milobno dvigajo nad nesainni glavnim trgov. Čeprav so že prestali svoje kazen, vendar je njih svoboda omejena v jah Cayenne. Kaznjencev, ki je bil obsojen več ko osem let deportacije, ne sme nikdar zapustiti kazenske kolonije. Če pa je kdo osojen n. pr. na pet let, mora ostati še nadalje pet let v koloniji, preden mu dovolijo povrniti v Francijo. Sam si mora preskrbeti denar za vožnjo, kajti vlada ne pošlje nikogar nazaj domovine. Često pošljejo komu sorodniki prijatelji denar za vožnjo, v izrednih primerih pa kaznjencev lahko sam toliko prisluhi delom.

Na cestah srečuješ odvetnike, zdravnike, inženirje, artiste in izučene obrtnike prav tako kakor zločince iz kmečkega stanu. Večina med njih si skuša prislužiti par frankov in ne aramujejo nobenega dela. Moj vodnik je dejal: "Ta vsjak, raztrgan in bos moč je spod iz ugledne stare francoske rodbine, v vodi kozo od hiše do hiše." "Tudi moj šofer, kaznjencev," je posegel v besedo guverner, amo se peljali z avtomobilom skozi obokraj. In res, skoro vsak človek, ki ga srečajo je kaznjencev. Opuščeni kaznjenci delajo denar in mnogi sklenejo z domačini nekatere govske pogodbe. Videli smo opuščenega k njenca, ki reže iz lesa jagvarče, ženske fige in ptiče, da si zasluži denar za šampanjec. Je bil namreč nekdaš sloveč kipar v Parizu.

Radivoj Rehar: Mi vsi drevesa smo in rastemo

Mi vsi glasniki in klicarji drevesa smo cveteča in zoreča. Ob vejah naših merijo viharji si svojo moč in svojo silo: kar ni odporno, se bo odlomilo in kar ni z zdravim sokom prepojeno — ne bo rodilo.

Mi vsi drevesa smo in rastemo! Is tal današnjih dni mi arkamo življenjski sok. ljubezen svojo in strasti in na konicah svojih rok, svojih zelenicah vej, mi nosimo neba obok: in v tebi tej pod njim zori v plodovih naših — seme novih dal.

Vesti iz Jugoslavije

(Poročevalski biro Prosvete v Jugoslaviji.)

ROBNE VESTI IZ SLOVENIJE

Ljubljana, 22. jan. 1931.
Umrli je dr. Edvard Šavnik, glavni zdravnik v Kranju. V mladi je bil zdravnik 55 let, najje stopil v pokoj. Umrli je star let.

Požigalec tudi v Logatcu? — Od dvema dnevnoma je zjutraj rušnil požar v velikem kozolcu posestnika Jakoba Verbiča. Poma je bil ves kozolec v plamin. Prihiteli so gasiti domači sili iz Dolnjega Logatca, katudi iz Gornjega. Delo gasilca je bilo le v tem, da so ožili požar na kozolec ter obvarali ognja sosedna gospodarstva in stanovanjska poslopja. V zoku je bilo mnogo kmeče ter posej desak, tako da znaša škodapribližno 90.000 Din. Požar bil podtakjen. Požigalec se služeje iste metode kot njegovariš z Gorenjske: predno je igal, je zvezal vozove in deske, so komaj rešili vsaj vozove. Zmiki zasledujejo požigalca.

Teška nesreča. — Posestnik kmetnik od Sv. Antona na Pobju je peljal s svojim vozom. Na vozu je sedela tudi njegova žena, namenjena v Mariburg. Na nekem klanecu je možri voz, da ne bi zdrvel nizdol, la voz je začel na poldneletiti drčati in ga je zasukalo. no je vrglo v zidani plot in je ko poskodovana obležala. Prejli so jo v bolnico v Slovenjdec. Tudi moža je pritisnilo k tu ter so ga morali prav tako peljati v bolnico. Moža je zlovo več reber, žena pa ima težrane.

Prepovedane publikacije v dr. — Notranje ministrstvo je povedalo te-le ublikacije: ledar "Pfarrer Kuenzlera lskalender", "The Greatest me in History", ki je izšla v dondu, knjigo "Almanahul Boludni 1931", ki je izšla v rosnakem jeziku v Temešvaru, unistični koledar "Delnik (ski) za 1931, spominski koar "Dem Andenken an Karl Oesterreich, Kaiser und enig", koledar "Hrvatski list anica Hrvatska", knjigo "Osi hrvatske povjesti u novom tu in knjigo "Vorsicht, Feindert mit", ki je izšla v Berlinu ker pišejo vse te publikacije ti interesom naše države.

Tihotapec Gruševar. doma iz gataca, so — kot smo že poro — obstrelili finančni stražni, ko je skušal s prijateljem stopiti našo mejo pri St. Ilju. let je bil v trestu. Težko ranega Simona Gruševarja so peljali v mariborsko bolnico, er je pončil podlegel. Pokojni ševnar je bil že del časa znan i tihotapec. Oblasti so ga zababile na begu.

Nemčija izgleda 1000 naših arjev. — V Nemčiji je zapoili naših rudarjev na tisoče. la ob zadnji krizi so podjetni- najprej odpustili tuje rudarje med temi je bilo rediciranih uesseldorferi okolič krog 1. o jugoslovanskih rudarjev. Izenski odpisane naše drža- v Dueseldorfu se je obrnil našega ministra za socialno itiko, da bi našel zaposlitev za 10 naših rudarjev. Ministrstvo ne ve, kam bi spravilo teh 10 brezposelnih rudarjev iz ne. Ali naj pridejo z družini semkaj ter se priključijo nadi brezposelnih. Tega ministvo tudi ne bi videlo rado. brezposelna armada — nevarna nada!

Požar pri Radečah. — Na Nljah pri Radečah je požar upeil gospodarstvo poslopje potnika A. Novaka. Skedenj in je objel ognj in komaj da utegnili rešiti živino. Gasilci obvarovali ognja niže stojičee ter poleg stoječo stanoičko hišo. Krma, pod, hlev in iji so pogoreli. Poslopje pa je zgrajeno šele leta 1926. Škoje velika.

Banski svet zboruje. — V to- 20. jan. se je sestaj v Ljubli pod predsedstvom bana dr. ruskija banski svet, da pretrproračun ter druge zadeve. Banski svetniki so bili od notra- ga ministra imenovani. I- o pravico, da kaj svetujejo

ali predlagajo, vendar se voli le tedaj, če zahteva to ban. V nje- govih kompetenci je, ali se predlo- ga sprejmejo ali ne. V tem odlo- ca sam. Zasedanje je otvoril ban dr. Marušič z daljšim govorom o položaju banovine ter podal smernice, ki so vodile bansko upravo pri sestavljanju proračuna, ki znaša 120 milijonov. — Od banskih svetnikov so navzoči vsi razen dr. Alberta Kramerja, ki je bil medtem imenovan za poslanika v Pragi, kamor odpotuje te dni. Zato je podal demisijsko kot banski svetnik ter priredi poslovilni večer svojim prijateljem in somišljenikom.

Slovenski časopisi so v Italiji vsi prepovedani. Prav tako pa je prepovedano tihotapiti v Italijo jugoslovanske časopise. Kdor bi prinesel čez mejo ljubljanske časopise, bo občutno kaznovan — tako je razglasil Mussolini. — Te dni je bil v Gorici obsojen na tri leta ječe, 20.000 lir globe in 740 lir upravne globe Slovenec Ignacij Lazar, ker so našli lani pri njem jugoslovanske časopise in celo cigarete, ki jih je bil prinesel iz Jugoslavije. — Stroga kaznen. Mednarodni fašizem "ne hodi zaman v Italijo v šolo, tamkaj so pač vzorni v svojem poslovanju.

Roparski napad na Remniku — Iz Marenberga poročajo o roparskem napadu, ki je bil izvršen na Remniku, v mirnem zaselju, od koder prihaja malo novic. Zivljenje teče tamkaj vaško mirno. Zdaj pa sta dva roparja napadla samotno hišo posestnika Pospnjaka. Hiša je bila zaprla le z zapahom, kakor je tamkaj eploh navada, v hiši pa je bil gospodar, ki je star 86 let. Z njim živi tudi hčerka. Starček je opazil ponoči, da nekdo sveti krog hiše ter tudi skozi okno ogleduje sobo, kjer sta ležala oče in hči. Potem pa so se nenadoma odprla vrata in v sobo sta planila dva neznanca s koli v rokah. Prvi je zaklical: "Denar ali življenje!" — Starček in hčerka sta planila pokonci, a sta ju roparja takoj ukrotila, starčka sta celo nekaj ranila na križu, ker se je upiral. Potem sta z veliko naglico preiskovala sobo, premetavala vse stvari ter iskala denar, ki sta ga potem našla v postelji, v kateri je poprej ležal starček. Vzela sta vseh pet jurjev (5000 Din) ter pobegnila v noč. Ljudje domnevalo, da morata biti roparja iz okolice, ker sta tako dobro poznala hišo in da sta vedela, da ima ta starček 6000 Din pri sebi. (Nekateri časopisi poročajo, da je imel 50.000 Din, a to bo brzokone tiskovna pomota.)

Kralj in kraljica bosta prvi obiskala Zagreb 25. januarja ter bosta ostala tamkaj več dni. To bo njun prvi oficijelni obisk Zagreba, ki sta ga nameravala privedi že večkrat, a so ga vedno odlagali. Zdaj ga obljubljajo za 25. t. m.

Tudi zboleli ne boš smel, če niš naš denarja dovolj za oskrbo v bolnici. Ljubljanska bolnica je zadnje čase stalno prenatrpana, to pa radi premajhnih prostorov, ki davno več ne ustrezajo zahtovam povečane ljubljane in velikemu dotoku bolnikov iz Slovenije. Mnogo hudo bolnih delavcev, ki jih pošlje Okrožni urad za zavarovanje delavcev v bolnico, morajo tamkaj odločiti, ker ni prostora zanje. Bolnički bo morali vsekakor početati. Toda uprava bolnišnice hoče rešiti to krizo na drug način: povečala je kratkoma pristojbino za bolnike vseh treh razredov. Zvišala jih je za 3 do 30 Din, pristojbina za II. razred je bila doslej 75 Din dnevno, odslej je 100 Din, za I. razred so povečali dnevno pristojbino od 100 Din na 130 Din. — Zakaj je storila to bolnica, ne poročajo, a brzokone radi svoje prenatrpanosti. S povzajem pristojbine se bo do- toč bolnikov zmanjšal. Kmečki ljudje bodo le v najhujših privlačnih obiskali bolnico, saj se kmet trese za vsak dinar, ki ga tako težko priskubi. Zelo prizadev bo tudi Okrožni urad, ki je pri njem zavarovano delavstvo.

Zdravniki okrožnega urada bodo le zelo resne bolnike pošiljali v bolnico, ker bi se sicer stroški preveč pomnožili, vlada pa misli še dovoliti podjetnikom, da plačujejo okrožnemu uradu manjše prispevke za bolezen ali nesrečo delavcev. In tako bodo delavci vse bolj navezani na domačo oskrbo po delavskih stanovanjih, ki so pogosto takšna, da le podpirajo bolezen in preprečujejo okrevanje. Kaj nam torej omaga vsa moderna socialna zaščita delavcev, če ji pa stavlja tako meje in ovire?

Umrli so: na Zizelskem je umrl župnik Rudolf Raktelj. — V Ljubljani je umrl kapetan Josip Širel, oficir ljubljanskega vojnega okrožja. — V Ljubljani je umrla upokojena učiteljica Ana Suhadolc roj. Pour. — V Celju je umrla Ana Potnik, žena čevljarja, stara 68 let.

Vreme pri nas ni nič kaj zimsko, pa čeprav so za drugo nedeljo napovedane mednarodne smučarske tekme v Bohinju, na katere prihiti Svedci, Čehi, Poljaki, Francozi itd. Smučalci se bodo menda bolj po blatu kot po snegu. Če bi se kakšna mednarodna zveza smučarjev obrnila na nebo, naj začne snežiti, potem bi še lahko pravočasno zapadel sneg. Toda proti temu bil gotovo tujsko-prometna organizacija, ki ljudi z radošjo obvešča, da je v Dalmaciji zelo lepo vreme in da je pravo poletje vreme. V sredo n. pr. so imeli v Dubrovniku 31 stopinj Celzijusa vročine, toliko, kolikor v Ljubljani v najhujšem poletju! V Ljubljani pa dežuje, vreme je mlačno in zopno.

Trgovina z dekleti cvete v južnih pokrajinah in v Slavoniji precej na gosto. Stalno se dogaja, da izgine kje kako deklica, ki je naselilo vabam zvodnikov, da vedo za mesto natakariče ali služkinje, v resnici pa jih odpravijo v javne hiše ali v zakotne beznice, kjer so potem za natakariče, a morajo zabavati tudi goste. Zadnji teden je novosadski policija odkrila spet tako organizirano prodajanje deklet. Neko deklico, ki je pred dnevi izgubila, je pobegnilo iz javne hiše, v katero so jo spravili z življo. Po njenih izpovedah je policija aretirala več oseb.

Ce beograjski župan povesi delavko. — Lani avgusta je avto beograjskega župana Milosa Sarčevića povozil delavko Ilonko Marković, hčer siromašnega delavca. Delavka je bila znana kot lepota in edina opora očeta. Avto, ki je povozil dekleta do smrti, je šofiral županov sin, vendar je zanj šel v žerjavico šofer, ki je izjavil pred sodiščem, da je on sam šofiral. Bil je obsojen le na 3 mesece zapore in 25.000 Din odškodnine. Plačal jih bo pač županov sin oz. župan, a sedel bo šofer. Tudi njemu bodo gotovo plačali. Ohranil so si le sramoto, da bi sin beograjskega župana sedel na obtožni klopi. Denar napravi vse.

Teška nesreča delavca. — V vasi Goropeke pri Zireh se je pripetila huda nesreča. 33-letni posestnik Poljanšek Franc je v kamnologu drobil kamenje. Po naključju je vstaknil roko pod skalo, ki se je prav tisti hip premaknila ter mu zmečkala roko do komolca. Prepeljali so ga v Ljubljano v bolnico. Je oče petih neprekrljenih otrok.

Hripa, hripa . . . Kakor hitro so dospeli vesti z Dunaja, da tamkaj razsaja hripa, vesti iz Španije, da razsaja tamkaj hripa, iz Nemčije, Ogrske, takoj so se pojavile tudi pri nas vesti, o hripi, ki je zagrabila že polno ljudi. Kakor hitro je kdo prehljel, že pravi: Hripa. Studentje so začeli ostajati doma, hripa je dober izgovor, dopisi z dežele v časopisih poročajo o hripi itd. Menda ne bo vse tako resno, ampak hočejo pač tekmovati s Dunajem in ostalim civiliziranim svetom. Dasi je verjetno, da se je pojavilo več primerov obolenj, saj je to mlačno zimsko vreme s svojo toploto dober prevodnik bacilov.

Najstarejši ljubljčanec umrl. — V Ljubljani je umrl 23. jan. France Piškur, ki velja za najstarejšega ljubljčanca, saj je dosegel 92 let. Rojen je bil v Pičavi Gorici. Bil je tudi najstarejši tovarnik. Pomni še, kako so mu vino po splovih na Savi dovažali, sam je vozil a parizarij vino s Hrvaškega. Kesneje se je preselil v Ljubljano, kjer je odprl gostilno za furmane na Poljanski cesti.

Mednarodni odbor za medzadružne odnose

Nedavno so prinesli naši listi kratka poročila Glavnega zadržnega saveza v Kraljevini Jugoslaviji v Beogradu, da je ta dobil iz Zeneve poročilo o ustanovitvi "Mednarodnega odbora za medzadružne odnose". Ne bo baš nekoristno, ako si to ustanovo pogledamo po uradnih poročilih, ki jih je izdal Mednarodni urad dela v Zenevi, pod čigar okriljem se je ta odbor ustanovil.

Že daljšo dobo je opaziti stremjenje mednarodne zadržne zveze v Londonu, ki združuje v glavnem konzumna društva in delavske produktivne zadržne po dim ozih stikih teh zadrž — torej zadrž konzumentov (potrošačev, nabavljakev) z zadržami poljedelcev, torej poljedelskih producentov (pridelovakev) pa bodi ohih, ki so še pridružitelj Zvezi ali pa ki stojije izven nje v lastni Zvezi. Povdariti je treba dejstvo, da stoji glavne poljedelske zadržne izven Mednarodne zadržne zveze in to vse poljedelske zadržne Avstrije, Nemčije, Češkoslovaške, Francije, Švice itd. Te zadržne so pridružene večinoma lastni zvezi, ki se imenuje Mednarodni poljedelski odbor, in ima zaenkrat svoj sedež v Parizu. Ta odbor sicer ni tako delaven v zadržništvi kot prvo omenjena Mednarodna zadržna zveza v Londonu, vendar kljub vsemu išče stikov z zadržami konzumentov. Prihodnje leto ima svoj kongres v Pragi. (Glej o tem posebno poročilo).

Ogromno delo na zbliznanju konzumentov in poljedelskih producentov pa vrši oddelek za zadržarstvo pri Mednarodnem uradu dela v Zenevi pod vodstvom dr. G. Fauqueta. Poleg vseh statistik, poročil, zbornikov, ki jih vodi in izdaja, sklicuje ta odsek tudi še tkv. Medzadržne konference zadržnih strokovnjakov tako poljedelskega kot konzumnega zadržništva.

Tretja taka medzadržna konferenca se je vršila lani dne 4. novembra pod predsedništvom de Vogue. Navzoč so bili: za Mednarodni poljedelski institut v Parizu gg. Blanchard (v zastopstvu g. Vimieux), Borel (v zastopstvu g. Laura), Brizi in van Rijn, za konzumno zadržništvo Jules Gautier, Auge-Laribe, Klepzig (Hamburg Klindera), poljedelske zadržne, Praga (Lustig) konzumne zadržne, Praga (May) Mednarodna zadržna zveza, London, (Poisson) Paris in de Vogue (Pariz). Od Mednarodnega urada dela so se udeležili seje gg. Stoppani, Baumont in Fauquet. Opravili so se: ga. Emmy Freundlichova, Sir Thomas Allen (Manchester) in gg. A. Drejer, Hermes, Gennes, R. A. Palmer (London) in V. Tanner (Helsinki).

Konferenca je otvoril g. Albert Thomas, ravnatelj Mednarodnega urada dela, predsedoval ji je pa g. de Vogue. Po sprejetju zapisnika zadnje konferencie, ki se je vršila v maju tl. in zahvali Mednarodnemu uradu dela se je pričela točka za točko razprava o **Začetnem poročilu o sestavi statistik glede oddajnih potreb poljedelskih zadrž in nakupnih potreb konzumnih zadrž.**

Na sklop zadnje konference v Zenevi z dne 2. maja tl. je bilo sklenjeno naj tako poročilo sestavi dva člana te konference in sicer g. Borel za poljedelske organizacije in g. Lustig za konzumne zadržne. Treba je bilo sestaviti po že izdelanih uradnih in zadržnih statističnih seznam, kateri podatki so še potrebni, da se lahko začne sklepati o ureditvi in medsebojne oddaje oz. zadolževanja potreb med poljedelskimi in konzumantskimi organizacijami, in sestaviti za pridobitev teh navedb posebno vprašalno polo.

Kot prvi del tega poročila je statistika glede relativne udeležbe zadrž pri odjemu oz. oddaji raznih poljedelskih izdelkov. Statistika obravnava: 1. žito, moko, kruh; 2. mleko, maslo, sir in mast; 3. svinje meso, slanina, jajca; 4. sadje in vino; 5. tobak, kava, čaj, kakao, čokolado, sladkor, med, alkohol in 6. tekstilije. Najprej se obravnavajo pod vsako točko poljedelske, potem konzumne zadržne in nato odnose med obojema glavnima panogama zadrž. Nekaj primerov: pod 1) Poljedelske prodajne zadržne v

Avstraliji so prodale v l. 1928 67% vse avstralske žitne letine, v l. 1925 je znašal izvoz družbe "Canadian Co-operative Wheat Producers Ltd." 66% vsega kanadskega pšenkega izvosa in 25% vse pšenice, ki je prišla sploh na svetovni trg. Nasprotno pa so n. pr. mlini angleške zadržne Velenakupne družbe kriji v l. 1925 več kot 15% vse porabe kruha vaega britanskega prebivalstva, mlini švedske zadržne zveze predelajo 25% vaega krušnega žita, ki pride sploh v švedsko trgovino, mlini švicarskih konzumnih društev dobavljajo 10% celotne švicarske potrebe moke. V tem oziru pa sodelujejo poljedelske zadržne iz Avstralije, Kanade in Sovj. Rusije z Veliko Britanijo, one iz Madžarske pa z Češkoslovaško.

Drugi primer: Mlekarske zadržne na Danskem prehranjujejo več kot 86% vseh molznih krav na Danskem, avstralske mlekarske zadržne dobavljajo 91% vse avstralske produkcije masla in 91% vse produkcije sira. Zadržne na Finskem dobavljajo 92% vsega na Finskem izdelanega in iz Finske izvozenega masla in 70% odgovarjajoče množine sira, zadržne producentov v Palestini krijejo 25% vse porabe mleka v Jeruzalemu, 50% iste v Tel Avivu in 75% one v Haifi. Nasprotno pa krije danška Velenakupna družba konzumnih zadrž 12,5% vse potrebe margarina na Danskem, konzumne zadržne Velike Britanije vrše več kot 10% vse trgovine z mlekom in njih velenakupni družbi (angleška in škotska) sta na pr. l. 1925 izvršili 13,9% vsega bruto uvoza masla in 8,6% vsega bruto uvoza sira.

Medsebojni stiki zadrž so n. pr. sledeli: v Avstriji dobavljajo poljedelake prodajne zadržne več kot 82% vsega od konzumnih zadrž prodanega mleka, na Finskem krije Velenakupna družba konzumnih zadrž pri poljedelskih zadržah 78,6% vse svoje potrebe na maslu in 25% vse svoje potrebe sira. In dalje so velike zveze med danskimi in švicarskimi, med angleškimi in finskimi, med angleškimi in avstralskimi, južno-afriškimi in letskimi zadržami. Na Danskem so zadržne zaklale 80% vseh v državi zaklanih svinj, na Letskem je izvršila Zadržna zveza "Konzums" 84% vsega letskega izvosa slanina, a konzumna društva v Veliki Britaniji okrbujajo 20% vse mesne porabe v državi in obe Velenakupni družbi sta uvozili 11,9% vsega britanskega uvoza slanina. Avstralski zadrži "Dried Fruit Association" pripada 90% vseh izdelovalec evbov (rozin), na poljedelske zadržne Združenih držav je pripadlo v l. 1928 celih 82% kalifornske letine orehov in več kot 60% letine mandljev, 75% kalifornskih aprizok in 85% letine sliv. Viničarske zadržne iz Rishin le Zion in Zichron Jacob v Palestini so predelale v vino in izganje preko 80% vse palestinske letine grozja in zadostilo skoro 100% vsega pridelka mandljev v Palestini. Člani "Ontario Honey Producers Co-operative Ltd." so zastopali v l. 1928 85% vsega pridelka medu province, bolgarske zadržne za pridelovanje tobaka so pridelale l. 1925 22% vsega bolgarskega tobaka, a zadržne v Združenih državah 34,7% tobacne žetve Združenih držav. Bolgarska zadržna zveza "Napred" pa krije nasprotno 25% vse bolgarske porabe na sladkorju, nemške konzumne zadržne pa 5% vse sladkorne trgovine v Nemčiji, poljske zadržne 6% sladkorja in 5% tobaka svoje države itd. Kanadske zadržne za volno krijejo 25% vse kanadske produkcije volne, a zadržna "Vooruit" v Gento (Belgija) ima 8—10% vseh vreten belgijske industrije pavole.

Ta relativni pregled naj nudi podlago za sistematično uredbo teh direktivnih odnosajev sli med zadržami in konzumentov pa tako poljedelskimi in konzumnimi zadržami ali pa med poljedelsko produktivnimi in konzumnimi zadržami medsebojno. O tej statistiki je bilo precej govoric, nega in v debati so govorili o tem gg. Gautier, Klindera, Augelaribe in Poisson in končno se je konferenca zedinila na tem, da se te podatke zbira še v na-

prej ter se jih skuša obrniti na vedno sodobni višini ter da bi bilo boljše da se spravi oddaja potjedelskih zadržarje v razmerje z množino produktov, ki so prišli na trg ne pa, ki so bili sploh izdelani.

Druga priloga poročila vsega statistiko najvažnejših po produktih specializiranih poljedelskih prodajnih organizacij. Nekaj primerov: Zveza danskih mlekarskih zadrž je prodala po svojih 1.178 mlekarskih zadržah v l. 1928 za 168.000.000 dolarjev mleka in mlekarskih izdelkov, Zveza živinorejarskih zadrž v Moskvi pa v l. 1929 za 102.988.000 dol. goveda po svojih 3764 zadržah. "Chlebocentre", vserska oredna zadržna zveza za vnovčevanje pšenice je prodala po 37.430 zadržah v l. 1928 za 82.019.000 dol. pšenice, a Kanadski zadržni centralni urad za prodajo pšenice v Winni pegu je vnovčil za 323.523.000 dolarjev pšenice v l. 1928. Japonska zveza zadrž za pridelovanje surove avile v Yokohami je oddala po svojih 33 zadržah v l. 1928 za 7.224.000 dol. surove avile, a Centrala prodajnih zadrž oranj in citron Kalifornije v Los Angelesu pa za 96.582.000 dolarjev istih preko 202 zadrž. Ta statistika je torej prikaz današnje oddaje poljedelskih gospodarskih organizacij, razdeljevanje po produktih. Tudi to se je sklenilo nadaljevati in izpopolniti.

Tretja priloga nam kaže razvoj prodaje pri Zvezi švicarskih konzumnih društev (V. S. K.) in pri Velenakupni družbi nemških konzumnih društev (G. E. G.) v Hamburgu. Švicarska zveza je prodala svojim 507 konzumnim zadržam skupno 1.622.000 članov v letu 1929 za 112.779.000 švic. frankov živil in za 47.306.100 švic. frankov ostalih izdelkov. Od tega so znašali n. pr. sladkorni izdelki 10.858.900 švic. frankov, izdelki obeh velikih mlinov Zveza 11.216.000 švic. fr. mmsni izdelki 37.338.100 švic. fr. in kolonialna blaga 10.048.371.664 RM blaga in od tega ga je družba izdelala blaga sama za 104.720.506 RM blaga.

Tako je ta družba prodala svojim zadržam 1.635.000 stotov moka in žita, 70.000.000 kosov jaje, 480.000 stotov slanin (ki jih je dobila po možnosti od ribarskih zadrž) 825.000 stotov sladkorja, za RM 11.626.019 tobačnih izdelkov (vse lastna produkcija oz. predelava). Tu je konferenca ugotovila z obznavanjem, da so te statističke posamičnih Velenakupnih druš konzumnih zadrž na eni strani in po produktih ne specializiranih central poljedelskih zadrž z druge strani tako različno sestavljene, da je vsako primerjanja nemogoče. Potrebno bi bilo, da se iz te statistika napravi po enotnem načelu in podlagi. Za to naj se zavzema obovodinski zadržni zvezi. Tudi naj se sprejmejo novi enotni nazivi po pripravah, ki jih je izvršil odsek za poenostavljenje nazivov v carinске svrhe. Ta dela so, v kolikor se tičejo poljedelskih produktov povsem dokončana.

(Konec prihodnjik.)

Urgna socialno zakonodaja — Milwaukee, Wis.—Dr. Paul Abelson, načelnik arbitražne komisije v nogavičarski industriji, je izjavil, da je zavarovanje zoper brezposelnost danes tako potrebno kot zavarovanje proti požarom. Delodajalci so se upirali odškodninskim zakonom kot se sedaj drugi socialni zakonodaji, toda danes imajo skoro vse države odškodninske postavbe. Abelson je napovedal, da bo v prihodnjih par letih države prisiljene na sprejetje zakona glede zavarovanja delavcev proti brezposelnosti.

Čistilci oblik pomagajo brezposelnim — Chicago. — Cleaners, Dyers and Pressers unija je potom glasovanja določila, da vsak zaposlen član prispeva \$2 na teden v prihodnjih desetih letih v pomoč brezposelnim članom. Ostale delavske unije v Chicagu so se prej sprejele slične načrte.

MAŠKARE

Temni se. Po ulici se vali pestra množica, sami okajeni kmečki kužni in pisane ženske rute. Vse se smeje, se križem pogovarja, in marsikdo spotoma celo pleše. Na čelu množice poskakuje prilitik vojček v starem plašču s kapo postrani. Naproti pride strumni narednik. "Kaj pa je to? Zakaj me nisi pozdravil? Kako se upa?" se zakadi narednik v drobno vojčaka. "Nima sreče, a se ne zmeni za to. Vedno izgubi, toda se amehlja. Kaj mu je za izgubljene tisočake?" V jedilnici araven mu pripravlja več slug razkošno večerjo: ostrige, šampanjec, fasane. Debeluhar je sladkopeden. Kaj ni res, da se mu dobro godi? Srečen je! A poglejte, kaj mu hodi po glavi, kaj neprickovano urigabjo njegovi zaliti mozgani: "Maškara sem. Če bo kmalu v banki revizija, bodo val zvedeli, da som bil zgolj pustna šema!"

Odvotnik pred sodnijo zagovarja obtoženko. Lepa gospa je in se jako šalostno drži. Takoj je videti, da je to preganjana nedolžnost! "Bog mi je priča, da ni kriva!" — zatrjuje odvotnik z žarečimi očmi. Vsa je vroč od navdušenja in tu drhti glas, kar zjokaj bi se. Tako čuti s obtoženko vred, da bo najbrj umrl od žalosti, če ne bo oproščena! Obilinstvo, ki ga poslušaa, je omedlelo od naslade in se samo boji, da ne bi prekamulo končal. "Pravi pesnik je," se menijo med seboj poslušalci. A kje ko se je pa v resnici samo našelil za penika! "Če bi mi primaknil toistelj se en tisočak povrh, bi ja zalil v ječo!" tako urigaba sam pri sebi. "Obtožba bi bila še bolj silkovita kakor zagovor!"

Po vaški ulici koraka vinjen kmetič, poje in ubira cvilečo harmoniko. Njegov obraz kaže pijano navdušenje. Heheta in poskakuje. Menda je prav vesel? Ne, samo našelil se je. "Vraga, lačen sem," mu hodi po glavi.

Mladi medicinski profesor na univerzi ima nastopno predavanje. Zatrjuje, da ni večje sreče, kakor služiti znanosti. "Znanost je vse!" govori slušateljem, "najviše, kar imamo v življenju!" Vsi mu tudi verjamejo. A rekli bi mu, da se je samo našelil, če bi sililali, kaj je povedal soprogji po tem predavanju. Povedal ji je sledeče: "Ne, mamica, zdaj sem profesor. In mamica, jaz desetkrat večjo prakso kakor povprečen zdravnik. Zdjaj lahko računam, da bom zaslužil pet in dvajset tisoč na leto."

Množica oblega vse vhode. Poslopje žari v luči. Vstopnice so razprodane. To je gledališče, in ima na pročelju napis: "Satrii in morali." Tu drago plačajo za vstop, pišejo dolga poročila o predstavih, veliko poskajo in redko kdaj živjgajo . . . To je svetlišče.

A tudi to svetlišče je samo pustna šema. Odstranite "satrio in moralo," pa lahko boste čitali: "Oderuštvo in bednato zavajljanje." Leta 1883.

Proces proti komunistom preložen

Birmingham, Ala.—Sodnijska obravnava proti petim komunistom, ki so bili obtoženi hujškastjs na upor in kršitev zakona proti kriminalnemu sindikalizmu, je bila preložena na 28. februarja. Unija za ameriške civilne svobodščine bo branila obtožence.

Ali ste že naredili Francvra ali mladinski list svetovno prijateljski ali narodni in domovinski? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojem v domovino.

Tone Čufar:

LJUBEZENSKA PISMA DELAVCA IN DELAVKE

Ljudi, ki so se znašli okoli mene, ni prignalo sočutje, temveč radovednost. Nikomur ni padlo na um, da bi na pomoč priskočili, vsi so se le smejali. Še luč so takoj dobili, da sem jim bila vidna. Ta svojat, ki bi jo z vso strastjo opljučevala, toda prišla me je sama sramotiti. Vsi so bili pijani, a ženske razgaljene in zraven zlobnejše kot možki.

Režale so se mi in vpile, da se že udamačim, da naj ne bom neumna, ker je pri njih veselje doma. In denarja je dovolj za lepa dekleta, so kričale v vidnem zadovoljstvu, da bo nova neumnica delila njihovo usodo. Vso škodoželjnost sem čutila ter nekakšno onemoglo maščevanje. Saj so bile same nesrečnice in jim ni zameriti grdega radovanja.

V tistih strašnih trenutkih naslajanja nad mojo zadržano in siromašnostjo, sem opazila, da stojim skoraj gola med njimi. Zajokala sem v jezi in obupu. Tako osramočena nisem znala biti. To je presegalo vse meje, preobrnilo vse moje pojme o ljudeh. Žilo bi si pregrizla, pa niso dovolili. Da, še ubiti se nisem več mogla.

Komaj boš verjel, predragi, kdo me je potem poklical. Kdo je bil se v tisti družbi. Umiljivo je, da gospodinja ni manjkala. Svojet je hotela razgnati in me podučiti, kje sem in kakšne so moje naloge. Toda prav tedaj se je pa prelepo dekle razdrla in vse, z gospodinjino in tujcem vred, zapodilo iz sobe. Vnovič sem zastrmel in zdaj še bolj ko poprej. Kakor morda sanja je bilo.

Z gospodinjino in ostalimi se je brezobzirno prepirla brhka Pavla, ki jo tudi Ti poznaš. Zupanova Pavla iz naše vasi!

Iz spodnjih prostorov se je med zadnjimi priložila. Prerila se mi je v bližino in mi rekla, naj se ne bojim. Nato je pa skoraj zdvijala. Vse je prepodila, a najprvo gospodinjico. Ta ji je nekaj grozila, pa je morala vseeno stran.

Potem sva se zaprli... Padla mi je k nogam in se razjokala. Tako jokati se nisem čula. Se sebe ne. Za zgubljenim življenjem se je izplakala. Prvic je lahko zaupala svojo gorjupost, odkar se je izgubila.

Ker si jo poznal, predragi Janko, ker se čudiš zapisanemu in ne verjameš kot jaz nisem mogla, mi povej, če hočeš zvedeti kaj več o njeni žalostni usodi. Svojo voljo sporoči, če boš sploh še kaj pisal. Saj mi je vse zaupala. Ona mi je šele odkrila vse groze življenja, vse temnice v njegovi prostranosti. Pa za Tebe je vpraševala. Veruj mi, da bi jaz najraje samo lepe stvari povedala, pa sem morala razodeti tudi mračnost Tvojega pobeza. Vendar me je naravnost blagoravala, da sem vsaj ljubezen spoznala in užila njeno jutranjo roso. Tisto rahlo zblizanje, ki pomladnemu brstenju nalikuje.

V jutru po tisti noči sem s Pavlo odšla iz hiše. Njo je še itak gnalo dalje in je od tam namerjala prav kmalu proč. Po sporu z gospodinjino in dogodku z mano je tudi morala. Teško sva se ločili, zares težko. Denarja mi je dala in pokazala pot v boljše. Sama je pa šla po svoji poti dalje.

Janko! Prečital si in ves za greh. Izpovedala sem Ti, izpovedala Tebi, ki si moje vse. Moja nemirnost je ustaljena v notranjem zadovoljstvu. Ti veš, kje sem bila, zdaj sodi in razodvi.

Za sodbo sem pripravljena. Sprejemem jo, ker bo Tvoja.

Ti pa izpolni moje željo. Samo iakren bo di, pa boš tudi pravičen. Kar boš dal, to bom sprejela. Toda daj mi z vso odkritosrčnostjo, ker je le ona zdrav temelj vsemu, kar se gradi. Tako želim in hočem.

Ostalo je v Tvojih rokah...

II.

Šesto njegovo pismo.

Ne vem, kaj bi najprvo napisal, da Te takoj zares umirim.

Tvoja izpoved. Majdica moja, samo potrjuje, da me resnično ljubiš. Ko bi me ne ljubila, bi Ti taka očistena niti na misel ne prišla, saj to ni noben greh, nikaka krivda in nič takega, kar bi me moglo odtujiti. Če še kaj trepetiš zavoljo izdane skrivnosti, le prenehaj z razburljivo skrbjo, saj zanjo ni povoda.

Ker hočem biti povsem odkrit, naj priznam, da si se mi zazdela prvi hip malenkostna. Ko bi dogodek ostal Tvoja tajna in mogoče samo neko opozorilo za Tebe samo, bi celo boljše ravnala. Saj Ti je noč v tisti hiši povedati stvari, ki jih ne izve vsaokdo. Jasno si izvedla, kam ne smeš. Večje krivde se Ti ni prizadejalo. Vem, poznali so Te in ob takem ponižanju smrtno razžalili. Upravičeno si zasovražila zemljo in nebo, neopravičeno si pa mislila, da je to greh, ki utegne najini ljubezni škodovati. Pa ne more, ker greha ni.

Pribiti moram, da se je nasprotno zgodilo, kar si pričakovala. Z izdajo skrivnosti si me le krepkeje privezala in podžgala v pričakovanju najinega svidenja. Podžgala v stremljenju za onim dnevom, ko ne bo med nama strahne dalje, ko ne bodo samo papirnati listi izražali občutij, ampak si bova čisto blizu. In zato je z druge strani prav, da nisi molčala. V svoji osnovni nepokvarjenosti si se zopet razodela. V tem, kar je več kot so lepa lica in sladek smehljaj.

A kakor me je izprva izpoved spravila v dobro voljo in sem se Tvojemu silnemu strahu, Tvoji zmožnosti, ki iz poblehne verveice ustvarja divjega volka, prav pristržno nasmejala, tako nisem pozabil na resnost, ki je v tej mali zgodbi. Zdjaj vem bolj kot kdaj poprej, da Ti svoje roke ne smem odtegniti. Da Ti ne morem pokazati hrbta, ne z grdim obrazom prizadejati novih bojazni. Ob živi poglavitvi v sporočenju mi je kanila v srce žgoča kaplja bolesti. Tudi to naj priznam.

Majda ljubljena, Ti se gotovo čudiš, da mešam smeh in bolest v eno čašo. Da mi je enkrat vse nekaj malenkostnega, potem pa zopet v srce segajoča bolečina. Ne čudi se, dragica, kajti na stvar nisem pogledal z ozkogrudnim merilom.

Najprvo vedi, da za razsojanje in obsojanje nimam nikake pravice. Ti zahtevaš odločitev in me smatraš za svojega gospodarja, ki Te more dvigniti k solcu ali pa za večno pogubiti. Majda, to je napačno. Nihče mi ne daje takih pravic, tudi Tvoja vdanost ne. Saj nisi moja sužnja! Meni enaka si. Popolnoma enaka. Zato si za svoja dejanja in se bebi odgovorna. Če pa vidiš v meni tistega človeka, ki Te razume, ljubi in Ti je najbližji, nisem s tem še Tvoj sodnik. Lahko sem Ti svetovalec in Ti brezdomno smeš svoje izpovedi meni zaupati, se z mano pogovoriti o svetlem in črnem, ni pa potrebno, da padaš pred nego in se sama ponižuješ. Pa ne razumevaj tega zlohotno. Hočem Ti le upravičenost moje dobre volje prikazati, ker sem videl v izpovedi najprvo Tvoj vroč napor, da naj bi ne bilo ničesar med nama, kar bi kdajkoli moglo Tebe v mojih očeh očrniti. Ob svidenju želiš stopiti predme neobremenjena, vsa čista in vedra. Stopila boš, morda prečista zame. A s to težnjo sem videl, da se bojiš nečesa, kar nisi sama zagrešila, v kar Te je vrglo surovo življenje. Kako naj Te jaz za trpljenje obsojam, za žalitve in sploh za vso krvavo, le z bridkostjo napolnjeno mladost? Saj je tista hiša le postaja v dolgi vrsti preizkušenj, v verigi krivic, ki so Te doletele.

(Dalje prihajajo.)

A. G. Čehov:

V TEMI

Vražja muha. Nekako srednja, ne velika ne majhna se je zaletela v nos državnega pravdnika Gagina. Kdo ve, ali jo je prinesel spak iz radovednosti ali iz lahkomišelnosti, morda pa tudi zaradi teme. Eno je pa gotovo — nos ni prenesel prisotnosti tujega telesa in je dal znamenje za kihanje. Gagin je kihnil, kihnil je z občutkom in tako glasno, da se je kar postelja strasila. Gaginova žena, debeluhaasta plavalaska Marja Mihajlovna se je tudi zdrznila in zbudila. Pogledala je v temo, vzdihnila in se obrnila na drugo stran. Cez pet minut se je znova prebudila, zdrznila se je in tesneje zatisnila oči, toda zaspati ni mogla več. Nekaj časa se je premetavala po postelji in vzdihovala, potem je pa zagodrnjala na moža, zlezla iz postelje, nataknila copate in stopila k oknu.

Zunaj je bila tema. Videle so se samo temne krone košatih dreves in strehe bližnjih hiš. Na vzhodu je bil še napočil dan, toda prvo jutranjo zarjo so v naslednjem hipu zagrnili oblaki. V zraku, spečem in zastrtem v

temo, je visela tišina. Molčal je tudi nočni čuvaj, ki dobiva plačo zato, da z udarci po deski kači nočni mir. Molčal je tudi vrabec, edini ptič, ki se ni zbal soseščine veleestnih letoviščarjev. Grobno tišino je prekinila sama Mihajlovna. Stala je pri oknu in zrla na dvorišče. Kar je presenečeno vzkliknila. Zdelo se ji, da se plazi nekdo od cvetličnjaka proti domu. Prvi hip je pomislila, da je krava ali konj, ko si je pa pomnela oči, je spoznala, da je človek. Potem se ji je zazdela, da je stopila temna postava h kuhinjskemu oknu, zlezla na prizidek in zaginila skozi okno v kuhinjo. — Vlomilec! — ji je šinilo v glavo in od groze je prebledela. V hipu ji je fantazija naslikala prizor, katerega se boje dame na počitnicah; vlomilec se priplazi v kuhinjo, od tod v jedilnico, srebro v kredenci, potem spalnica, sekira, zločinec obraz, zlatina... Kolena so se ji jela šibiti in mraz jo je spreletaval od groze. — Vajja! — je stresla moža za nogo. — Vasil, Vasil Prokofič! Ah, križi božji, kakor bi bil lesen. Zbudi se vendar, prosim te!

— Nosa? — je zagodrnjal

državni pravdnik in zazdehal, da je kar postelja zaškripala. — Zbudi se vendar, za božjo voljo! V kuhinjo se je nam splazil vlomilec. Stala sem pri oknu in zrla na dvorišče, pa sem nenkrat opazila, da je zlezal nekdo skozi okno v kuhinjo. Iz kuhinje pride v jedilnico; kjer ukrade žlice iz kredence. Saj so tudi Marjo Jegorovno lani okradli. — Kaj... kaj pa hočeš? — Bože moj, saj niti ne stiši! Vsej prebudi se! Slušaj! Vlomilec se je nam splazil v kuhinjo. Pelageja se ga bo ustrašila in žlice imamo v kredenci. — Neumnosti! — Vasil, to je neznosno! Jaz govorim tu o nevarnosti, ti pa spiš in smrčiš! Kaj pa hočeš, za boga? Mar hočeš, da nas okra-dejo? Da nas pomore? Državni pravdnik je počasi vstal, zazdehal in sedel na rob postelje. Vrag vedi, kakšni ljudje ste to! — je mrmral sam pri sebi. — Še ponoči ne daste človeku mira. Budite me za tako neumnost. — Saj prisedežem, Vasil, na lastne oči sem videla, kako je zlezal nekdo v kuhinjo. — No, in kaj za to? Pa naj

je dejal. — Samo zdelo se ti je, Kar pomiri se. Ta goška Pelageja je prav tako poštena, kakor njena gospa. Zjokala se je, tako jo je zadelo sumničenje. Eh, kako si neumna, ti... stara koza... Eh... Državni pravdnik se je začel svoji ženi posmehovati. Med potjo v kuhinjo in nazaj se je bil tako zdramil, da se mu ni hotelo več spati. — Več kaj, luč prižgem in pokažem ti fotografijo našega predsednika. Včeraj se je poslavljaj, pa je dal vsakemu fotografijo za lastnoročnim podpisom. Gagin je prižgal svečo. Čim je pa napravil prvi korak, da poišče fotografijo, je začel za seboj pretresljiv krik. Ozrl se je in zagledal izbuljene oči svoje žene, polne presenečenja, groze in gneva. — Kaj si oblekel v kuhinji sukničje? — Da, kaj pa je? — Le poglej se! Državni pravdnik se je pogledal in ostrmel. Na sebi ni zagledal sukniča, temveč gasilsko bluzo. In fantazija njegove sene je zopet slikala grozen prizor: tema, tišina, šepetanje, objemanje itd. itd.

FARMA NA PRODAJ Proda se 400 akroy farma v Mill Iron, Mont., blizu South Dakote. Farma se nahaja blizu ceste in je le pol milje od šole in 3 milje do pošte. Dobra pitna voda, vse ograjeno. Sosedje so Slovenci. Imam dve farmi in valed tega eno prodam po nizki ceni. Za pojaanila in ceno pišite na naslov: John Prah, P. O. Box 584, Roundup, (Mont. (Adv.)

Pazite na varnost! Ne zasmerite kajša. SEVEROV Balsam za kašelj — prihlajeno zdravilo v tisoče domov — ustavi kašelj, olajša bolečino. Nihče ne more iztrgati strahljive kašlje. Uporabite ga pravilno v hladnih in vnetih streljih — učinkovito do 60 let. Doblje za vsi karati.

SEVERA'S COUGH BALM. Neprebavnost ali napatost v želodcu ali črevih. Neprebavnost, kišni želodci, slabost želodca, vnetje vode ali detur hrane, glavobol, pila ali napatost v želodcu ali črevih, zguba apetita in omaka bolni se hitro odpravijo s Seve-Tone. To izredno učinkovito zdravilo strupen, pralno aspiracijo vred in običajno bolezen in čreva, običajni in mahu, stimulirajo polvarjena jetra, očista celotno črevo. Nuga-Tone je pomagala milijone molčim in bolečim do boljšega zdravja in večje moči. Je najboljši zdravilo za otroke, bolne ljudi, ki so v nezgodnem in izrednem stanju. Vredna Nuga-Tone je za vsak dan in vsak dan v vsaki hiši. Prečitali se bodite mednarodni in vseh spajajo bo ustavili in polnili. Nuga-Tone se prodaja pri vseh trgovcih s zdravili. Ako vaš trgovec tega nima v zalogi, pošljite mu, naj pošlje naročil za vas od najbližnjega predprijatelja. (Adv.)

— Nikar ne grešite, gospod! Tako žaliti ubogo žensko. In nihče se ne more zavzeti zame. — No, no, saj meni je vseeno. Poslala me je gospa. Zastran mene lahko spustiš v kuhinjo samega vraga, mene se to prav nič ne tiče. Državni pravdnik je moral priznati, da nima prav in moral se je vrniti k ženi. — Čuj, Pelageja. Ti si vzela moj sukničje. Kje je? — Ah, gospod! Pozabila sem nanj kakor na svojo smrt. Tamle pri skledah visi. Gagin je našel pri skledah svoj sukničje, oblekel ga in se vrnil po prstih v spalnico. Marja Mihajlovna je bila zlezla v posteljo in čakala moža. Tri minute je bila mirna, potem je pa postala nervozna. — Zakaj neki ga tako dolgo ni nazaj? — je pomislila. — Če je tam, ta... clinic. To bi še ne bilo tako strašno, toda če je tam vlomilec? In fantazija ji je znova slikala prizor: mož stopi v kuhinjo, strahovit udarec po glavi, umirna molče, mlaka krvi... Minilo je pet minut, pet in pol, šest... Čelo ji je obililo pot. — Vasil! — je zakričala. — Vasil! — No, kaj pa kričiš? Evo me, — se je začel močev glas obenem s koraki. — Ali ti rečejo glavo, ka-li? Državni pravdnik je stopil k postelji in sedel na rob. — Nikogar ni v kuhinji, —

HARMONIKA

Ce hočete dobre, trpežne harmonike vseh vrst iz celuloida vseh barv, tedaj se obrnite na me. Pišite po moj cenik JOHN MIKUS 6607 Edna Ave., Cleveland, O.

RAD BI IZVEDEL kje se nahaja John Podržaj (po domače Andrejev Janer). Za njegov naslov bi rad izvedel njegove svak Alojzij Podržaj, vas Mala Račna št. 20., pošta Grosuplje, Jugoslavija. Rojake in znance prosim, ako kdo ve za njegov naslov, naj ga opozori na ta oglaš, za kar bom zelo hvaležen, ali pa naj se prijavi meni na naslov: Joseph Adamich, 1410 E. 52nd Str., Cleveland, Ohio. (Adv.)

Sloan's Liniment. oleje hromote hrbta

NAROČITE SI DNEVNIK "PROSVETA"

Členovi brat (sotra) S. N. P. Jednoti! Po sklopu 9. redne konvencije se sodaj lahko naroči na list Prosveta v prišteju eden, dva ali tri štane in eno družino in tri enega mladca k od naročnin. List Prosveta stane za vse enako za štane ali mladca \$6.00 za eno leto naročnin. Ker pa štani še plačajo pri accountu \$1.50 za tebi, so jim to prišteje k naročnin. Mi prištejemo enega, dva ali tri štane in eno družino k od naročnin. Torej sodaj ni varstva, veči, da je list prosveta za štane S. N. P. J. List Prosveta je vaše lastništvo in gotovo je moral tisti štani in družini, ki bi rad štali list vsak dan. Torej sodaj list prišteje, da se tudi vi naročite na dnevnik Prosveta. Cena leta Prosveta je: Za Zdrul. države in Kanado \$6.00 Za Clove in Chicago je... 1 tednik in... 4.50 1 tednik in... 60 2 tednika in... 8.00 2 tednika in... 80 3 tednika in... 9.00 3 tednika in... 85

Iskapolite spodnji kupon, priložite potrebno vrsto denarja ali New Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaše lastništvo. Pojavnite—Vaselj kakor hitro kateri tak štano prineha biti štani \$6.00 ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bo moral tisti štani in družini, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveta, to takoj naznaniti upravnštvu lista, in obenem doplačati dolga vrsto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravnštvu sniti datum za to vrsto naročila. Prosveta, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Priloženo polijam naročnino za Prosveto vrsto \$... Ime... Čl. družine... Naslov... Mesto... Država... Nov naročnik... Star naročnik... Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od slediš štane od družine: Ime... Čl. družine... Ime... Čl. družine...

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiaka vabila za veselice in shode, vizitnice, časnfke, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiakarna. Cene smerne, unijaško dele prva vrsta.

Pišite po informacije pa naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA

V JUGOSLAVIJO PREKO HAMBURGA z znamenitimi hitrimi parniki HAMBURG NEW YORK DEUTSCHLAND ALBERT BALLIN Kdaj odločite odločite EMERNE CENE Pripravne šolske in druge stvari z vsemi deli Jugoslavije. Tudi odločite manih kabinetih parnikih ST. LOUIS, MILWAUKEE, CLEVELAND Starša kuhinja in upravnštvu ališča v vseh razredih. Za navodila vprašajte listarstvo kuhinjskega asstentstva ali HAMBURG-AMERICAN LINE 177 S. Michigan Ave., Chicago

Zepni Koledar S. N. P. J. Indaj smo tudi letos krasni lepo v črne platno vezani lep koledar; knjžica obsega 120 strani, nekaj zelo priporočljivega za vsakega človeka. Na rokah jih imamo še par sto. Naročite jih hitro, ker bodo kmalu pošli. Zepni koledar stane samo 25c. Pošljite nam naročilo in priložite 25c v pisnu. Naslovna pisnu na Prosveto: 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.